

עין משפט ו‏‏**ג**ר מצוה

נומ:

דפנימית אחדא דשא ומשתמשא. ומה שפי' צקונט' שלא יאה לא דריסת הרגל על החילונה לאו דוקא דליכא קפיצא דדריסת הרגל דא"כ הימה מסתלקת לגמרי מרה"ר דהא דרך חילונה נפקא ואין לנו לסלקה מרה"ר כדאמרי' הכא מי מצי מסלקי להו רה"ר מהכא אלא תיחוד דשא מלהשמש בחילונה קאמר וכן עשיית דקה דשמעתין לענין תשמיש לא לענין חילוך: **אב"ל** הבא מי מצי מסלקי בו'. פי' דוקא פנימית אחרא דשא מלהשמש בחילונה שאינה מקומה דעיקר חילונה לצני חילונה אצל רה"ר הוי להני כמו להני וצחנס פ"ה דצה"ר אין חילוך צאמנע ארכו ולא רמו ממילה לומר תיחוד דשא ותשמש: **מבוי** מבוי נמי אסרי אהרדי. פי' צקונט' כיון דמעיקרא של יחיד הוא והוי מערבין את כולה והורגלו להיות אחד אסרי אהרדי ואפי' איכא לחי או קורה למצוי לא מהני וקשה לר"י דלמר צפ"ק (דף יד:): עושה לחי לחצי מצוי יש לו חצי מצוי אלאה משתרי חצי מצוי בפני עצמו אע"פ שהורגלו לערצ כל המצוי יחד ומיהו איכא לאוקמא להאיא דליכא חצירות פתוחות למצוי מן הלחי ולהלן: **דעבוד** דקה. מחילה גבוה ד' (ס"א י')

במאן דלא כרי עקיבא דאי ר' עקיבה האמר רגל המותרת במקומה אסרת שלא במקומה. עיקר דברי רבי עקיב בפרק הדר עם הגברא דתנן רבי עקיב אומר את החילונה שדריסת הרגל אסרתה. ובגמרא גרסו זו דברי רבי עקיבא דאמר אפי' רגל המותרת במקומה אסרת שלא במקומה. בליק כיצד מערבין

רבינו חננאל

ואין לה אלא פתח אחד מערבין את כולה. הא דתניא אין מערבין אותה לחצאין אמר רב פפא לא שנו אלא לאורכה רשות הרבים מפסקתה. אבל לרחבה מערבין אותה לחצאין. דהא לא מפסקתה בה רשות הרבים. בר פפא דאמר כמאן דלא כרי עקיב' דאמר בשתי חצירות זו לפנים מזו ועירבה זו לעצמה וזו לעצמה כי הוצינה אסורה שדריסת רגל הפנימית אסרתה. ודחינן אפי' תימא ר' עקיב'. עד כאן לא קאמר ר' עקיב' אלא בב' חצירות זו לפנים מזו דפנימית לית לה פיתחא אחורנא, וכמאן באה חצר דמי. אבל הכא בעיר שעיריבו לחצאין הני נפקי בהאי פיתחא והני נפקי בפיתחא אחרית. איכא דאמרי אמר רב פפא כיון דרשות הרבים מפסקתה אפילו לרחבה אין מערבין אותה. נימא כרי עקיב' אמור. אפי' תימא רבנן, עד כאן לא קאמרי רבנן כבי חצירות אלא לפנים מזו, אלא דפנימי אחרא לדשא ומשתמשא, אבל הכא מי מצי מסלקי רשות הרבים מהכא כיון [ד]רסי רבים לה אסרי לה. אלא אי כולה אי מבוי מבוי בפני עצמו. ואסיקנא כגון דעביד דקה. פירוש כגון איצטבה בפני המבוי. וכדכר חסדא דאמר אחד מבוי מבוי שעשה דקה על בני פתחו אינו אוסר על בני מבוי, שכבר סילק עצמו מן המבוי, כך מבוי אחד שעשה דקה לאותו מבוי ואין לה אלא פתח אחד מערבין את כולה. עיר של ר' חייא עיר של רבים

כיצד מערבין פרק חמישי עירובין

ואין לה אלא פתח א'. ולאו מפולשת היא ולא דמי לדגלי מדבר: אלא לאורכה. דרך עיירות להיות פתחי פילושיהן לאורכס ורה"ר עוברת מפתח לפתח וחלוקה לאורכה הלכך אין בני עבר הלו רשאין לערצ לצדן ובני עבר הלו לצדן משום דהני והני דרסי צהך רה"ר

ויוצאין ונכנסין דרך פתחיה לכאן ולכאן ורה"ר זו מחצרתם שכולם מעורבין בה ואסרי אהרדי: **אבל** לרחצה. בני שני העצרים לראש האחד לצד ובני שני העצרים לראש השני לצד מערבין שהרי יכולין להסתלק אלו מאלו ולא יאה דרך לאלו על אלו ובזריזין להן אלו פתח שאצלן ואלו פתח שאצלן: פלוגמא דרבנן ור"ע צפרק הדל (לקמן דף עה.):

רגל המוסרס במקומה אסרתם שלא במקומה. כגון צ' חצירות זו לפנים מזו והחילונה פתוחה לרה"ר והפנימית אין לה פתח לרה"ר אלא יוצאת דרך חילונה ולא מיציעא היכא דעירבו דיורין שצחילונה לצדן ובני פנימית לא עירבו ציניהן לצדן להיות מותרין בתשמיש חצר לעצמו דהויא רגל האסורה במקומה דאסרה דריסת הרגל ידיהו אחילונה אפי' לרבנן דכיון דצחצר דגופייהו אסרי ליכא למכפיניהו למיחד דשא ידיהו וימתלו על דריסת הרגל שיש להן על החילונה אלא אפי' עירבו זו לעצמה וזו לעצמה דהויא פנימית מותרת במקומה פליג ר"ע ואומר דריסת הרגל ידיה אסרה אחילונה ופנימית מותרת וחילונה אסורה והכא נמי ניתסרו אהרדי: **דפנימים אחדא דשא ומשתמשא**. דכיון דמותרת במקומה כגון זו כופין על מדת קדוש שלא יאה לה היום דריסת הרגל על החילונה אלא תסגור דלת צצניהן ותשמש במקומה: **אבל הכא**. הרי רשות הרצים של אלו ושל אלו אחד הוא שאין צו חילוך צאמנע אורכו ולא רמו של מחילה לומר תיחוד דשא ותשמש את כולה במקומה ויחיי מנית לסלק הני מהני: **מצוי נמי אסרי אהרדי**. דכיון דמעיקרא של יחיד הוה והוי מערבין את כולה והורגלו להיות אחד אסרי אהרדי ואפי' איכא לחי או קורה למצוי לא מהני: **דעבוד דקה**. פתח נמוך צראש על מצוי דגלו אדעתיהו לאסתלוקי כל חד מחצריה: **לפתחו**. אס לא נשתתף עמנה דגלי אדעתיה דאסתלק: **ולא שצק לה שויר**. ועיר של רצים והרי היא של רצים הוה מדקאמר ליה עיר של יחיד ונעשית של רצים **א** אלאה היא שעתא דרצים הוה ואמרו ליה אינהו מעיקרא נמי דרצים הוה אלא אשפה הוה לה

רשות הרצים של אלו ושל אלו אחד הוא שאין צו חילוך צאמנע אורכו ולא רמו של מחילה לומר תיחוד דשא ותשמש את כולה במקומה ויחיי מנית לסלק הני מהני: **מצוי נמי אסרי אהרדי**. דכיון דמעיקרא של יחיד הוה והוי מערבין את כולה והורגלו להיות אחד אסרי אהרדי ואפי' איכא לחי או קורה למצוי לא מהני: **דעבוד דקה**. פתח נמוך צראש על מצוי דגלו אדעתיהו לאסתלוקי כל חד מחצריה: **לפתחו**. אס לא נשתתף עמנה דגלי אדעתיה דאסתלק: **ולא שצק לה שויר**. ועיר של רצים והרי היא של רצים הוה מדקאמר ליה עיר של יחיד ונעשית של רצים **א** אלאה היא שעתא דרצים הוה ואמרו ליה אינהו מעיקרא נמי דרצים הוה אלא אשפה הוה לה

רשות הרצים של אלו ושל אלו אחד הוא שאין צו חילוך צאמנע אורכו ולא רמו של מחילה לומר תיחוד דשא ותשמש את כולה במקומה ויחיי מנית לסלק הני מהני: **מצוי נמי אסרי אהרדי**. דכיון דמעיקרא של יחיד הוה והוי מערבין את כולה והורגלו להיות אחד אסרי אהרדי ואפי' איכא לחי או קורה למצוי לא מהני: **דעבוד דקה**. פתח נמוך צראש על מצוי דגלו אדעתיהו לאסתלוקי כל חד מחצריה: **לפתחו**. אס לא נשתתף עמנה דגלי אדעתיה דאסתלק: **ולא שצק לה שויר**. ועיר של רצים והרי היא של רצים הוה מדקאמר ליה עיר של יחיד ונעשית של רצים **א** אלאה היא שעתא דרצים הוה ואמרו ליה אינהו מעיקרא נמי דרצים הוה אלא אשפה הוה לה

רשות הרצים של אלו ושל אלו אחד הוא שאין צו חילוך צאמנע אורכו ולא רמו של מחילה לומר תיחוד דשא ותשמש את כולה במקומה ויחיי מנית לסלק הני מהני: **מצוי נמי אסרי אהרדי**. דכיון דמעיקרא של יחיד הוה והוי מערבין את כולה והורגלו להיות אחד אסרי אהרדי ואפי' איכא לחי או קורה למצוי לא מהני: **דעבוד דקה**. פתח נמוך צראש על מצוי דגלו אדעתיהו לאסתלוקי כל חד מחצריה: **לפתחו**. אס לא נשתתף עמנה דגלי אדעתיה דאסתלק: **ולא שצק לה שויר**. ועיר של רצים והרי היא של רצים הוה מדקאמר ליה עיר של יחיד ונעשית של רצים **א** אלאה היא שעתא דרצים הוה ואמרו ליה אינהו מעיקרא נמי דרצים הוה אלא אשפה הוה לה

מסורת הש"ס

א) לעיל ו. יב: כב. לקמן סה. שבת ו. קקז. ב) (לקמן סה: עה.א.) א) דפוס וינאל ליתא מלת אפי' וגם רש"י ז"ג לה. ד) [בס"א: אשין.] ה) [בכרת כו. ושם סמקן.] ו) רש"ל נע"י יעב"ץ ורש"ש, ז) א) [דף סא. ד"ה אס יש לפניה דקה.] ח) [נע"י מוס' לעיל כו. ד"ה מערבין.]

הגהות הב"ח

א) גמ' אמר רב דלא בר אהבה אמר רב כולס מורת פתח: ב) רש"י ד"ה ולא שצק וכו' ונעשית של רבים היא אלאה וכו' ואמר ליה איהו מעיקרא: ג) א) ד"ה רלו וכו' של חצר זו של:

לעזי רש"י

אלדור"א [אלדור"ר.] גזוזתורה, מרפסת.

מוסף רש"י

יחד על כן אמר ר' יהודה. לעיל מנייה אידי צנוה עלייה מנית צתי שצני צדי רה"ר וכן גשרים המפולשין לרה"ר, דשיר ר' יהודה לעטולי מנייה משום פי תקרה יויד וסומם, צפרק כל גגות העיר (לקמן נה). וקאלמר צבתימא, יחד על כן אפילו היכא דליכא פי תקרה, הויאל ואיכא שמי מחילות מעלימא, מחלת היום מכאן ומחלת בית השני מכאן, סני בתקנא פורמא (עמ"ל א). לאו אדעתאי. לא נחמי לצי (בבבבבב) לא היימי זכור, ורצמי פירשו לא סברא לי (שבת צה). שגג היימי (מתוחל לה).

רבינו חננאל (המשך)

ונעשית של יחיד הואי, ועירבה ר' חייא לכולה ולא שבק שירוא. א' ליה אביי אמאי עבר מר הכי. א"ל דאמרו סבי דהווי בה, רב חייא בר אשי הוה מערב לכולא, ואמינא פורמא של יחיד ונעשית של רבים) של יחיד הוה. א"ל לרידי אמרו לי סבי אשפה הוה לה מחד גיסא והשתא דאיפנאי הוו להו כשני פתחים ואסור. א"ל לאו אדעתא. אמר רב נחמן אמר רב. סולם מיכן ופתח מיכן, סולם תורת פתח עליו ותורת מחיצה עליו, תורת מחיצה עליו דלא בעי שויר. ש"מ דכל היכא [דאיכא] שני פתחים לא מערבין לה עד דעבדין לה שויר. טעמא דשויר כדי שיכירו בו כי העירוב הוא שהתיר את הטילטול לפיכך [אסור השויר] כדי להיות מוכיזה על העירוב. תורת פתח עליו בבוהל שבין שתי חצירות רצה אחד מערב רצו שנים מערבין. ומי אמר רב נחמן הכי והאמר רב נחמן אמר רב אנשי חצר ואנשי מרפסת ששכחו

א) נראה דצ"ל וחזרה ונעשית של יחיד.